

กิเลสแก้ตาย

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็น เจ้าชายสิทธัตถะก็เป็นมนุษย์เหมือนเรา แต่ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน ท่านได้ฝึกหัดประพฤติ ปฏิบัติของท่านจนถึงที่สุดแห่งทุกข์

วิมุตติสุขๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอยู่ ๔๕ ปี สิ่งที่สำคัญจะเป็นความจริงอันนั้น เป็นความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ ใจ เป็นสัจจะเป็นความจริงทั้งนั้น

แต่สมัยพุทธกาลนั้น ผู้ที่ลัทธิต่างๆ เขาก็ไม่เชื่อถือในพระพุทธศาสนามากมาย ความมากมายของเขามันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของสัตว์ ถ้ามีอำนาจวาสนาของสัตว์

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาฟังธรรมๆ มันทิ่มแทงหัวใจของตบใจ คำว่า “ทิ่มแทงหัวใจของตบ” ชีวิตเกิดมาทำไม เกิดมาเพื่ออะไร เกิดมานะ เกิดมาโดยกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก เกิดมาด้วยความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากของกิเลส กิเลส ล้ามะเลเทเมพาชีวิตของเราล้มลุกคลุกคลานมาตลอด

ถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา จะทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหนถ้ามันมีธรรมของมัน เห็นไหม ในสมัย พุทธกาล ยากจนเข็ญใจ ถ้าศรัทธาในพระพุทธศาสนา เขารับจ้างทำมาหากินนะ รับจ้างเขา เงิน ทองไม่มีพอจะยาได้

มันมีครอบครัวหนึ่งมีผ้าผืนเดียว เวลาจะออกจากบ้านไปต้องผลัดกันออกจากบ้านได้คนเดียว เพราะมีผ้าผืนเดียว เวลาไปฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ขึ้นมา ตั้งแต่หัวค่ำว่าจะเสียสละผ้านั้น ก็คิดถึงว่าถ้าเสียสละไปแล้ว แล้วภรรยาที่บ้านจะไม่เอ็ดเอาหรือ จนเที่ยงคืน จนเกือบนอนจะถึงได้ถวายผ้านั้น

พอถวายผ้านั้น บอก ชนะแล้วๆ ชนะอะไร ชนะความตระหนี่ถี่เหนียว ชนะกิเลสตัณหา ความทะยานอยากในหัวใจของตนไง เพราะทั้งครอบครัว ทั้งสามีภรรยามีผ้าอยู่ผืนเดียว การเสียสละ เสียสละอย่างนั้น เห็นไหม

เวลาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาภักษัตริย์ที่ฟังอยู่ด้วย ชนะแล้ว ชนะอะไร ไม่มีเห็นมีศึกมีสงครามสิ่งใดเลย นี่ไปถาม ชนะอะไร

ชนะ ชนะที่ความตระหนี่ในใจ ไม่มีสิ่งใดเลย ทั้งเนื้อทั้งตัวมีผ้าผืนเดียว แล้วจะเสียสละไป มันไม่ใช่เฉพาะตัวคนเดียวนะ ภรรยาที่บ้านจะคิดอย่างไร พอภักษัตริย์ได้ยินอย่างนั้นนะ ให้ผลตอบแทนมากมาย

เวลาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจของตน มันมีสติมีปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญามา ฟังธรรมๆ ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นเรื่องในหัวใจของเรา

ถ้าเป็นเรื่องในหัวใจของเรา เห็นไหม เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาเล็กน้อย ขนาดไหน ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาไป วิมุตติสุขๆ

แต่ทำไมเรามันทุกข์ขนาดนี้ละ มันทุกข์เพราะอะไรละ

มันทุกข์เพราะกิเลสมันบีบคั้นไง

ถ้ามันบีบคั้น ดุสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไป ศีล สมาธิ ปัญญา ที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้เพราะความเห็นผิดของตน ถ้าความเห็นผิดของตน ถ้ามีศีลมีสัจย์ของตน มีศีลมี

สัตว์ มีรั้วรอบขอบชิด แล้วถ้าทำสิ่งใดขึ้นมา มันก็เป็นกรรมของสัตว์ สัตว์มีอำนาจวาสนาขนาดเล็ก ขนาดไหนก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของเขา

ถ้าเรามีอำนาจวาสนาแล้ว เรามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระ เป็นพระปฏิบัติเสียด้วย ถ้าพระปฏิบัติฯ เวลาครูบาอาจารย์ของเราไม่ติดในโยม ไม่ติดในอาหาร ไม่ติดในสถานที่ ไม่ติดในใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา สัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ ไม่ติดสถานที่ แล้วสถานที่ เป็นสัปปายะอย่างไรละ เพราะเราไม่ติดมันไง ไม่ติดมันก็ไม่ติดที่มันอบอุ่น ที่มันแบบว่ามันอ่อน นุ่ม ที่มันพอใจ นี่ติดในสถานที่

แล้วถ้าเป็นสัปปายะๆ นี่ไง ถูควัวควาย อัมพโกกาลิกังคะ ร้านเรานี่แหละ เวลาเราฝึกหัด ประพฤติปฏิบัติใหม่เราก็อยู่อย่างนี้ แล้วมันสบาย รูดผ้าออกไป โอ้โฮ! อากาศมันปลอดโปร่งนะ อัมพโกกาลิกังคะ เรือนว่าง นี่สถานที่ที่เป็นสัปปายะ

อาหารเป็นสัปปายะ สิ่งใดก็แล้วแต่ที่มันพอดำรงชีวิตไว้ไม่ให้มันสัปหงกโง่งง

หมู่คณะเป็นสัปปายะ หมู่คณะที่ดีงาม นี่เป็นบุญและบาปของคนนะ

ในสมัยพุทธกาล ในพระไตรปิฎกมากมาย เวลาพระไปสถานที่ใดนะ ทั้งกีดทั้งขวาง ทั้ง กลั่นทั้งแก่งร้อยแปด สุดท้ายแล้วนะ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ดีงาม อย่างเช่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่ มัน เป็นพระอรหันต์ไง

ในสมัยพุทธกาลนะ พระอรหันต์ก็วิเวกไป ไปพักที่ไหนขึ้นมาเขาก็สงบสงัดของเขา โอ้พระ เจ้าถิ่นนั้นนะ มันทั้งกลั่นทั้งแก่ง ทั้งโจมตี

เวลาพระอรหันต์ พระอรหันต์เขาไม่ติดในอะไร วิมุตติสุขในหัวใจ ดำรงธาตุขันธ์นี้ไว้ รอ รอ เวลาถึงที่สุดถึงกาลเวลาเท่านั้น

“สมควรแก่กาลเวลาของเธอเกิด”

พระอรหันต์ไง เขาไม่มาวุ่นมาว้ายกับเรื่องโลกธรรม ๘ หรือก แต่ไอ้เจ้าถิ่นนั้นนะมันหวงมันกลัว มันกลัวว่าเขาจะมาแย่งชิงลาภสักการะไปไง ทั้งกลั่นทั้งแกล้ง เวลาสิ้นชีวิตไปตกนรกอเวจี

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ในสมัยพุทธกาลไง “เวลาพระเกิดมาแล้วทำไมเป็นอย่างนั้น”

นี่เวรกรรมของเขา เขาทำของเขาทำไมไม่ใช่เฉพาะชาตินี้หรือก เขาทำมาแล้วก็ภพก็ชาติไง

ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่ติงามไง ที่ติงามนะ เรื่องของโลกก็อยู่กับโลกเขา เขาก็เกิดมากับโลก พระเราเกิดมาแล้ว ๗ ชั่วโมงขอได้ พูดได้ นี่เวลาขอได้ แต่ถ้าไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา นิสัสคคิยปาจิตตีย์นะ ได้มาเป็นอาบัติทั้งนั้นนะ แล้วไปได้มาเพื่ออะไร

ถ้าไม่ติดในลาภสักการะ ไม่ติดในสถานที่ ไม่ติดในอาหาร ไม่ติดใดๆ ทั้งสิ้น แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเรานะ ไม่ติดในอารมณ์

อยากจะปฏิบัติๆ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมีवासนานะ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญจากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านเป็นพระอรหันต์

ท่านเป็นพระอรหันต์นะ ในประวัติหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไง ท่านก็อยู่ของท่านในความสงบสงัด ในวิเวก ตามแต่จริตนิสัยของท่าน ทั้งชีวิตของท่านไง เทศนาว่าการนะ

คนที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานหาทางออกไม่ได้ไง นี่ไง หลวงปู่เก็ง ญัตติทั้งวัดเลย ผู้ที่ปฏิบัติแล้ว หลวงปู่แหวน หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาว พระมหานิกายทั้งนั้น บวชวัดบ้านๆ นี่แหละ แต่บวชมาแต่ละองค์มันมีประวัติมา หลวงปู่ฝั้นท่านก็เป็นลูกเจ้าเมือง บวชมาแล้วท่านบวชมาด้วยบุญด้วยกุศลของท่าน หลวงปู่ขาวผิดหวังจากภรรยา มีฐู นี่ไง ครูบาอาจารย์แต่ละองค์ท่านก็มีที่มาของท่านเวลาจะออกบวชไง

บวชเพราะอะไร

เพราะชีวิตนี้มันทุกข์มันยาก ชีวิตนี้มันไม่มีสิ่งใดที่เป็นข้อเท็จจริง มันเรื่องกิเลสตัณหา ความทะยานอยากเป็นเรื่องหลอกลวงทั้งนั้น มาบวชพระ บวชเป็นพระมหานิกาย ถึงเวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น กิตติศัพท์กิตติคุณของท่าน ท่านปฏิบัติของท่าน ได้ยินชื่อได้ยินเสียงของท่าน พยายามแสวงหาไปหาท่าน ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระอรหันต์ไปทั้งหมดเลย เป็นพระอรหันต์

เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร

เพราะท่านฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริง แล้วมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านคอยคุ้มครองดูแลใจ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านขึ้นมา เวลาถึงกลางพระพุทธรูป ศาสนา จะเจริญอีกคนหนึ่ง เจริญในหัวใจหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น แล้วท่านฝึกหัด ท่านดำรงชีวิตของท่านเป็นแบบอย่าง

แล้วเราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีครูมีอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราเทศนาว่าการอบรมบ่มเพาะขึ้นมาให้เราหลบหลีกทางโลกชะ โลก สิ่งที่เป็นโลกๆ โลกามิส สิ่งที่เป็นโลกเป็นโลกามิส เป็นอามิสๆ ถ้าเป็นทางโลกเขาว่าอามิสสินจ้าง

เราเอาธรรม เราเอาธรรมนะ เมตตาธรรมคำจุนโลก ชาวพุทธๆ ที่เป็นธรรมไง เขาต้องการพระที่ดีงาม เขาต้องการพระที่อยู่ในศีลในธรรม เราอยู่ในศีลในธรรมแล้วเราไม่ติด เราไม่ต้องแสวงหาสิ่งใดทั้งสิ้น

เวลาสิ่งที่ไทยทานมันล้นเหลือ มันล้นเหลือมากมาย มันขาดอย่างเดียวนั่นแหละ ขาดความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

เราเป็นพระกรรมฐานๆ พระป่า พระป่าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา วันหนึ่งๆ ๒๔ ชั่วโมง ถ้าเรามีอำนาจวาสนา อดนอนผ่อนอาหารแล้วเข้าไปเผชิญกับกิเลสในหัวใจของตนเลย ถ้าทำความเป็นจริงของเราขึ้นมามันจะเป็นบุญเป็นกุศลของเรา

ถ้ามันไม่เป็น ไม่ใช่บุญไม่ใช่กุศลของเราละ เราฝึกหัดปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มันเป็นจริงเป็นนิสัย

เพราะว่าสังฆธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เทศนาว่าการไว้แล้ว ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเรา แล้วเราเกิดมาถึงกลางพระพุทธานุศาสนนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เรามีครูบาอาจารย์ เวลาเทศนาว่าการมันทิ่มแทงหัวใจของเราไป

ถ้ามันทิ่มแทงกิเลสในหัวใจของตน แล้วมันทิ่มแทงแล้ว ถ้าเรามีโอกาสของเราละ เราจะมาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริง ตามข้อเท็จจริงก็ตามอำนาจวาสนาของคนใด ตามอำนาจวาสนาที่ดั่งมาไง ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง นี่ความเพียรชอบ

แต่ถ้าอำนาจวาสนาของเราอ่อนด้อยไป เวลาปฏิบัติไปมันจะปฏิบัติไปบูชากิเลสไป ถ้าบูชากิเลสละ มันวางเฉย พอกิเลสมันวางเฉยละ ฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบ ถ้าสงบเข้ามามันแจ่มชัดของมัน ถ้ามันแจ่มชัดของมัน นี่ถ้าเป็นความเพียรชอบ

ถ้าความเพียรของเรามันไม่ชอบ ไม่ชอบเพราะอะไร เพราะเรามีกิเลสอยู่แล้ว แล้วเราบูชากิเลสของเราไป แล้วถ้ากิเลสมันวางเฉย นี่คือมันอยู่ที่อำนาจวาสนานะ ถ้าอยู่ที่อำนาจวาสนา เวลาภาวนาว่ากิเลสมันวางเฉย มันปล่อยวาง วางแล้วมันว่าง

มันว่างอะไร มันขาดสติอยู่นั่นละ ถ้ามันขาดสติมันก็เป็นภวังค์

การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่หนึ่งไปแล้วจะสัปหงกโง่งง พอสัปหงกโง่งง เราเวลาเราบวชพระๆ มา เราบวชพระมาแล้วเราภูมิใจว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธานุศาสนนา เวลาเราบวชพระ เรามีครูบาอาจารย์ของเรา เราบวชแล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติในพระกรรมฐาน

ถ้าเป็นพระวัดบ้านๆ เวลาเขาศึกษาเล่าเรียนของเขาเป็นภาคปริยัติไป เขาก็ต้องสุขสมบุญของเขา เขาฉันแต่สองมือสามมือมันเรื่องของเขา

ไอ้เราฉันมือเดียวๆ ไง ถ้าฉันมือเดียว พระกรรมฐานๆ เวลาข้อวัตรปฏิบัติของเรา กองทัพธรรม กองทัพธรรมที่หลวงปู่มั่นท่านวางวิธีการประพฤติปฏิบัติไว้ แล้ววิธีประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะท่านได้ฝึกหัดปฏิบัติ ท่านได้ต่อสู้กับกิเลสในหัวใจของตน ท่านคำนวณมาแล้วไ้

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เวลาพิจารณาว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีตท่านทำอย่างไร อ้อ! ออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพขึ้นมา เวลามาถวายบาตร ๔ ใบ อริยฐานบาตรให้เหลือใบเดียว ออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ นี่ดำรงชีวิตไ้

ในพระพุทธศาสนาเวลามีพระมาบวชมากขึ้นๆ พอมากขึ้น เริ่มต้นบวชก็ถึงไตรสรณคมณ์ เป็นพระไ้เลย เอหิภิกขุ เอหิภิกขุก่อน “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” บวชแค่นี้

ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากบวชนะ “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” เอหิภิกขุ พระพุทธเจ้าอนุญาตให้เป็นภิกษุ พอมากขึ้นๆ ต้องให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นไตรสรณคมณ์ มากขึ้นๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางรากฐานไว้ไ้ ญัตติจุตถกกรรม การบวชของเรานี้ บวชมาเป็นพระๆ สมมุติสงฆ์ ถ้าสมมุติสงฆ์ขึ้นมา เวลาพระมากขึ้นก็มีธรรมและวินัย มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา นี่พูดถึงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้วางธรรมและวินัยนี้ไ้

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นประชุมกัน วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ไ้ เป็นเครื่องอยู่ของใจๆ เพราะว่าท่านฝึกหัดปฏิบัติมาแล้วเวลาล้มลุกคลุกคลานขึ้นมาจะไปหาใคร จะไปศึกษาอบรมกับใคร ก็รู้คั่นคว่า พระไตรปิฎกนี้แหละ รู้คั่นคว่าครูบาอาจารย์แต่อดีตท่านปฏิบัติอย่างไร ก็ทดสอบๆ มาจนเข้าไปเผชิญในความเป็นจริงในหัวใจของท่านด้วยความเพียรชอบ ความเพียรชอบก็เป็นสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิเวลากขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็เป็นธรรมๆ

เวลาคนที่มันอ่อนด้อย เห็นใหม่ วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ เพราะว่าล้มลุกคลุกคลานมา เห็นภัย เห็นภัยของกิเลสที่มันคอยทิ่มคอยตำ คอยลากชักจูงให้การฝึกหัดปฏิบัติล้มเหลว แล้วล้มเหลว

แล้วกิเลสมันก็ซ้ำเติม ซ้ำเติมว่าเราคนวานาน้อย เราทำสิ่งใดแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ก็ใช้
ชีวิตแบบอีลุ่ยฉุยแฉกไปไง ชั่วช่วงซี ดีช่วงสงฆ์ หมกกันไว้ในชีวิตของตน

แต่ของเรา เรามาตีแผ่ ความลับไม่มีในโลก ถ้ามันจะเป็นอาบัติ มันจะทุศีล มันจะเป็น
อสังขี เราพยายามฝัน เราไม่ไปกับมัน เราไม่ทำอย่างนั้น

เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาไง ถ้ามีอำนาจวาสนา ความเพียรชอบ มีสติปัญญา ถ้าทำ
แล้วมันจะลงสู่ความสงบไง ศีล สมาธิ ปัญญา

แต่ถ้าบูชากิเลสๆ ด้วยความอ่อนแอ ความอ่อนด้อย กิเลสมันวางเฉย รู้เฉย นั้นภวังค์ทั้งนั้น
นะ รู้เฉยๆ เฉยไปไหน แล้วเฉยแล้วมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมามันเป็นเครื่องอยู่ของใจ ถ้าเครื่องอยู่ของใจมันชัดเจนของมัน ถ้า
มันชัดเจนของมัน เวลาเมื่อสติสัมปชัญญะขึ้นมาไง พุทโธๆ ความเพียรชอบมันก็อยู่ความสงบ
ระงับเป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าวางเฉย วางเฉยด้วยความอ่อนแอ ด้วยความเกียจคร้าน ด้วยความไม่เห็นสิ่งใดเป็นขึ้น
เป็นอัน จิตใจเรามันก็ไม่เป็นขึ้นเป็นอันเหมือนกัน

ถ้าเรามีคุณสมบัตินะ เราเคารพบูชา เรามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นขึ้นเป็นอัน เราก็มี
จุดยืนของเรา มันจะเป็นความชอบธรรมของเรา ถ้าเป็นความชอบธรรมของเรา เราทำสิ่งใดให้มัน
เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันก็จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นั้นไง เครื่องอยู่ของใจไง ถ้าใจ
ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นข้อเท็จจริงไง สมาธิก็เป็นสมาธิไง แล้วถ้าเป็นสมาธิขึ้นมามันก็
เป็นความสงบสุข มันมีความสงบสุขนะ

ที่มันทุกข์ๆ อย่างนี้มันทุกข์เพราะกิเลสทั้งนั้นนะ เวลาเป็นคฤหัสถ์ เป็นฆราวาส ทำหน้าที่
การงานแข่งขันกับสังคม อยู่กับสังคม สังคมบีบคั้นขึ้นมามันทุกข์มันยากทั้งนั้นนะ เราเสียสละ
ความเป็นฆราวาสมาเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระแล้ว หน้าที่ของพระจะทำอะไร

ถ้าหน้าที่ของพระ ถ้ามีการศึกษาภาคปริยัติ ศึกษาเพื่อทรงจำธรรมวินัย ทรงจำธรรมวินัยเป็นฝ่ายปกครอง เขาก็มีตำแหน่งหน้าที่ของเขาเพื่อจะมีอำนาจวาสนาของเขา แล้วทำคุณประโยชน์นะ เผยแผ่ธรรมๆ เผยแผ่ธรรมถ้าเป็นสัจจะความจริง ถ้ามันเป็นกิเลส มันเป็นการมักใหญ่ใฝ่สูง มันก็เผยแผ่กิเลสนั่นแหละ แต่อำธรรมะทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเราจะเป็นพระปฏิบัติๆ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา กิเลสมันวางเฉยไง แล้วพอวางเฉยขึ้นมามันก็เป็นภวังค์ เป็นภวังค์มันก็ไม่รู้สิ่งใด พอไม่รู้สิ่งใดนะ ถ้าจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็เป็นกิเลสแก่งหลับชะ กิเลสมันแก่งหลับ ไม่เห็นกิเลส เพราะมันวางเฉยมาไง อะไรก็เฉยไป พอกิเลสมันวางเฉยขึ้นมา จะไปรู้ไปเห็นกิเลส กิเลสมันก็แก่งตาย

กิเลสแก่งตายมันมีปัญหาทันทีละ เพราะว่ามันรู้มันเห็นของมันไง เพราะอะไร เพราะกิเลสแก่งตาย มันไม่มี มันไม่เห็นกิเลสเพราะกิเลสมันแก่งตาย เพราะเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติอ่อนแอ ไม่เอาไหน ไม่เป็นขึ้นเป็นอัน ไม่จับต้องสิ่งใด ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์ อ่อนแอ อ่อนแอแล้ววางเฉยมันจะเป็นธรรม มันมีแค่นี้หรือ มันมีแค่นี้ไง

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา คนที่มีอำนาจวาสนา ด้วยศรัทธา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อนะ มันองอาจกล้าหาญ นี่ไง มีสามัญญสำนึก แล้วทำอะไรมันเป็นประโยชน์กับตัวเองทั้งนั้น กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำสิ่งใดมันจะเป็นประโยชน์กับผู้ทำนั้น

วางเฉย อ่อนแอ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วถ้าว่าจะเป็นการประพฤติปฏิบัติ จะทำความเพียร มันก็เป็นภวังค์ พอเป็นภวังค์นะ มันไปรู้ไปเห็นอะไรละ ดูทางโลกเขาดี ไสยศาสตร์ เวลาเขาไหว้ครู มันออกฤทธิ์ออกเดชนั่นนะ นั่นเดรัจฉานทั้งนั้นนะ ตีรัจฉานวิชา เราเป็นมนุษย์สัตว์ประเสริฐ

เวลาเขาไหว้ครู ออกเป็นสัตว์ ออกเป็นเดรัจฉานหมดเลย สิ่งที่เราเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นมนุษย์ สัมมาสมาธิฯ จิตเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมนั่นนะ มันไม่ใช่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วเป็นภวังค์ แล้วออกเป็นตีรัจฉานวิชา เป็นวิชาของเดรัจฉานไปเลย แล้วจะไปรื้อค้นหากิเลส กิเลสมันแก่งตายชะ กิเลสแก่งตายเลย

กิเลสแก้ตาย มันก็ไม่ใช่ไม่เห็นใจ พอไม่ใช่ไม่เห็นขึ้นไป เพราะมันเดรัจฉานวิชาอยู่แล้ว มัน
เป็นเดรัจฉานไปแล้ว มันส่งออกไปแล้ว มันจะไปไหนละ

“ว่างหมดเลย มันไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย แหม! มันมีความมหัศจรรย์”

กิเลสมันแก้ตาย ไม่มีอะไรสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย แล้วเป็นเรื่องกิเลสท่วมหัวนั้นนะ แต่
กิเลสมันบังเงา

ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงของเรา มีครูบาอาจารย์
ที่ดีงามนะ เราขยันหมั่นเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ เข้าบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วย
ปลีแข้ง ฉันทังหัน ฉันทอาหาร เราก็ต้องเคี้ยว ต้องกลืน อาหารยังต้องเคี้ยว ต้องกลืน แล้วหัวใจที่มัน
จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ สติสัมปชัญญะอยู่ที่ไหน

สติต้องฝึกหัดสิ ข้อวัตรปฏิบัตินี้แหละเขาฝึกหัด ฝึกหัดให้สติมันทันเป็นปัจจุบัน ถ้าสติเป็น
ปัจจุบันนะ จะทำสิ่งใดด้วยความภูมิใจทั้งนั้นนะ แล้วทำด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะอะไร
เพราะสติพร้อมใจ สติพร้อมขึ้นมามันจะไปคิดเหลวไหลเรื่องอะไร

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ได้มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระได้ห่มผ้ากา
สาวพัสดร์ เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นชาวศากยะ เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าโดยประเพณีวัฒนธรรม เพราะสมมุติสงฆ์ ฝึกหัดสติ มีสติสัมปชัญญะ แล้วกำหนดพุทโธ อา
นาปานสติ ปัญญาอบรมสมาธิ ศีล สมาธิ ถ้ามีสมาธิขึ้นมามันมีความสุข สุขในสถานะของ
ความเป็นมนุษย์

มนุษย์ที่มันทุกข์มันยากขึ้นมาเพราะกิเลสมันติดมันดิน กิเลสมันติดมันดินแล้วมาบวชเป็น
พระมันก็เป็นพระแต่รูปแบบ เป็นสมมุติสงฆ์ แต่หัวใจ หัวใจมันเป็นโลกใจ มันถึงติดมันถึงดินใจ ที่
มันติดมันดินก็เพราะกิเลสต้นหาความทะยานอยากทั้งนั้นนะ

แล้วถ้าไม่มีอำนาจวาสนา อ่อนแอ บวชมานี้บวชมาเป็นพระได้ห่มผ้ากาสาวพัสดร์ ได้เป็น
สมมุติสงฆ์ เหนือเหิมทะเยอทะยานเหมือนกับเทพบุตร ไครมานี้ แหม! ต้องเคารพนบนอบ ไครมา
ละต้องเชิดชูบูชา

สมมุติสงฆ์ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก อุบาสิกาเขาเป็นชาวพุทธเหมือนกัน แต่เขาเป็นอุบาสก อุบาสิกา เขาอยากจะทำบุญของโลก เขาก็ศรัทธา ศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่เราน่าศรัทธาหรือไม่ ถ้าเราน่าศรัทธา เขาศรัทธาของเขาด้วยหัวใจของเขา นั่นปะป้จัจตัง สันติภูมิโกในหัวใจของเขา

ไ้เราบวชเป็นพระ บวชเป็นพระที่เขาเคารพนบนอบ เขายกมือไหว้นะ เวลาเขาจะใส่บาตร เขาอธิษฐานเลยละ สิ่งที่เขาพาเจ้าได้มาเป็นไทยทาน ได้มาด้วยปลีแข้ง ด้วยความสามารถของตน จะทำบุญกุศลไ้ ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย แล้วใส่บาตรไป

เรารับบาตรนั้นมา เวลาขบฉันแล้ว ขบฉันด้วยสติด้วยปัญญา ต้องเคี้ยว ต้องกลืน แล้วเวลาถึงล่วงขึ้นวันใหม่ต้องขบถ่าย แล้วก็บิณฑบาต แล้วก็ฉัน แล้วก็เคี้ยว แล้วก็กลืน ปัจจัยเครื่องอาศัยสมบูรณ์แบบใหม่

ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมามันจะฝึกหัด ฝึกหัดสติของเรา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับมันมีความสุข

ความสุขตรงไหน

ดูโลกเขา อุบาสก อุบาสิกาเขาอาบเหงื่อต่างน้ำ เขามีความทุกข์ความยาก เขาคิดงานของเขา นะ ต้องมีการแข่งขันกับเรื่องโลก นี่คืองานของเขา งานประจำโลก แล้วเขาได้มาแล้วเขามีศรัทธา เขาทำบุญกุศลของเขา แล้วเราละ เราบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง บิณฑบาตเขามาฉัน แล้วทำความสงบของใจได้หรือไม่ ฝึกหัดสติปัญญาขึ้นมาหรือไม่ ถ้ามันฝึกหัดสติขึ้นมา กิเลสมันไม่วางเฉยไ้

จะทำสิ่งใดกิเลสมันก็ดมันขวางนะ กิเลสมันผลักมันไ้ มันไม่ให้ทำให้มันเป็นธรรมไ้

การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติที่มันยากอยู่นี้มันยากเพราะกิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีต่อสู้กับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ด้วยบุญด้วยอำนาจวาสนา เวลาคบเพนกวาสานุสติญาณ อดีตชาติไปนุ่นนะ จตุปปาตญาณ อนาคต อาสวัชฌญาณ ทำลายอวิชชา กิเลสตายหมดเลย

พญามาร พญามารดิณรน เห็นไหม เวลาลูกสาวไป ความโลภ ความโกรธ ความหลง “พ่อๆ เป็นอะไร”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพ้นจากมือเราไป”

“พ่อไม่ต้องห่วงเดี่ยวพวกดิฉันไปจัดการเองค่ะ”

เพราะสติปัญญาไง “นางตันทา นางอรดี พ่อของเธอเจ้าวัฏจักร เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง ความโลภ ความโกรธ ความหลง เรือนยอดของมัน เราได้หักลงแล้ว”

ไอ้เรือน ๓ หลัง เรือนยอดหักแล้ว ไอ้ตัวเรือนมันจะมีปัญหาอะไร นี่ด้วยวิหารธรรมมันรู้ทันหมดละ เข้ามาเกี่ยวข้องอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมไป ชำระล้างกิเลสไป กิเลสในหัวใจสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เรามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระนี่สมมุติสงฆ์ๆ กิเลสมันเต็มหัวใจ แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้เพราะกิเลสมันปลิ้นมันปล้อนทั้งนั้นนะ แล้วกิเลสมันปลิ้นปล้อน มันอ่อนแอ วางเฉย พอเฉยแล้วมันเป็นภวังค์ หลอกว่ามันจะบรรลุธรรม เวลาภาวนามยปัญญา กิเลสมันก็แก้ตายซะ แล้วพอมันแก้ตายขึ้นมาซะ พอมันอึล้วยุ้ยแตกไปนะ เวลากิเลสมันฟื้นตัวมานะ กรรมฐานมันวนเสีย

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน ครูบาอาจารย์ของเราท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ ถ้ากิเลสมันดิ้น มันรนของมัน เราอยู่กับข้อวัตรปฏิบัติ ฝึกหัดไว้ ถ้ามันเท่ามันทนขึ้นมา พอมันเท่ามันทนขึ้นมา มันมีเครื่องอยู่ มีเครื่องอยู่แล้วมีหลักมีเกณฑ์ไว้

คนเราเขาวัดกันมาตรฐานนะ มาตรฐานว่ามันจริงจังมากน้อยขนาดไหน มันไม่ใช่โลเล อ่อนแอ จับต้องสิ่งใดไม่ได้ นี่เป็นเรื่องวัตถุนะ นี่เป็นกฎกติกา

แล้วจิตนี้เป็นนามธรรมๆ แล้วจะจับต้องมันตรงไหนวะ แล้วจับต้องมันอย่างไร

นี่ไง ก็มันวางเฉย มันไม่มีสิ่งใดที่จับต้องได้

แต่ถ้าข้อวัตรปฏิบัติ เรามีสติปัญญาอยู่กับมัน นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ เวลาลงศาลานี้คือการฝึกหัดเลย มันจริงมันจังมากน้อยขนาดไหน ถ้ามันจริงมันจัง มันดูใจเรา

เวลาเราทำ คู่มือเราเลย มันดีดมันดีนั้ใหม่ มันพอใจใหม่ มันทำด้วยความภูมิใจ ทำด้วยความอิมอกอิมหัวใจหรือมันทำด้วยความทรมาน มันทำด้วยความบีบคั้น แล้วเวลาที่จัดอาหารใส่บาตรแล้วมันต้องการอะไร ต้องการแล้ว วันนี้ไปนั่งสมาธิแล้วมันเป็นสมาธิหรือไม่เป็นสมาธิ พรุ้งนี้ขึ้นมา ในอาหารของเราจะคุดคุดเลย อदनอน ฝ่อนอาหารไ้

ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ศึกษานักธรรมตรี ก่อนอิม ดิมน้ำให้พอดี ที่มันเกินเข้าไป เวลาไปแล้วมันจะตกวงค์

ถ้าเราตั้งสติฝึกหัดไว้ เวลาจะภาวนามันก็ดีขึ้น เวลาภาวนาดีขึ้นนะ มีสติสัมปชัญญะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ สมาธิก็เป็นสมาธิไ้ สมาธิมันเพราะอะไรละ เป็นสมาธิเพราะอะไร

ขณิกสมาธิรู้เท่าทันกิเลส อุปจารสมาธิกิเลสเบาบางลง อปปนาสมาธินะ นี่ไ้ กิเลสสงบตัวลง สักแต่ว่าปรากฏ จิตมหัศจรรย์เลย จิตมหัศจรรย์ อปปนาสมาธิๆ มันจะภาวนาไม่ได้ แต่มันภาวนาได้มันได้กำลัง เวลามันถอยออกมาอุปจาระ อุปจาระคือมันรู้ได้ ผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้

แต่โดยธรรมชาติของมัน มันคิดของมันโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่อะไรเป็นถูกรู้ละ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อารมณ์ความรู้สึกที่มันเกิดขึ้นมันเป็นสิ่งที่ถูกรู้ ถูกรู้โดยอะไร ถูกรู้โดยผู้รู้ ผู้รู้คือตัวจิต

จิตมันส่วยอารมณ์ จิตมันส่วยอารมณ์มันก็เป็นความรู้สึกนึกคิดไปร้อยแปด แล้วเราก็มีความรู้สึกนึกคิดมาอยู่กับมัน แล้วเราไม่ได้ฝึกหัดสติ เราไม่ได้เท่าทันอารมณ์ของตนเลย พุทโธๆ เราก็หัก หักจากที่มันเคยคิดเคยอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมัน ให้มันส่วยพุทโธชะ พุทโธคือวิตกและวิจารณ์

โดยธรรมชาติมันคิดไ้ มันคิดมันไหลไปตามความคิดไ้ วิตกคือนึกขึ้น นึกพุท นึกโธ นึกพุท พุทกับโธ วิจารณ์ วิตกกับวิจารณ์ ถ้ามันสมดุลงพอดีด้วยสติสัมปชัญญะ

สติสัมปชัญญะมาจากไหน

มาจากข้อวัตรปฏิบัติ มาจากการดำรงชีวิตของตน ถ้ามันมาจากการดำรงชีวิตของตน แล้วถ้ามันฝึกหัดจนมันมีกำลังขึ้น มันแก่กล้าขึ้น มันเท่าทันกับอารมณ์ความรู้สึกไ้

ถ้ามันเท่าทันกับอารมณ์ความรู้สึก เวลาสติสัมปชัญญะมันดีขึ้นๆ ขณิกสมาธิ อุปาจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มันไม่ใช่วางเฉย วางเฉยมันไม่มีสติแล้ว วางเฉยมันลงภวังค์หมด แล้วลงภวังค์ไปไหน นั่งหลับ นั่งหลับแล้วว่างๆ นะ ถ้าวันไหนได้นั่งแล้วหลับ อู้หุย! วันนี้ภาวนาดี มันไม่รู้หรือว่ามันตกนรกอยู่นั่นละ แต่ถ้ามีสติ ตกนรกนี่ก็แสนทุกข์แสนยาก

การภาวนามีมันยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นนี่ คราวเริ่มต้นจากปุณฺณคนหนา ทุกคนมีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา อยากจะประพฤติปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา สิ่งที่ทำกันๆ อยู่นั้นมันเป็นจินตนาการ มันเป็นความจอมปลอม กิเลสมันจัดให้หมดทั้งสิ้น

มันจะเป็นจริงๆ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นตามจริงในใจของท่าน แนวทางสติปัฏฐาน ๔ จิตสงบแล้วยกขึ้นวิปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ามันจะยกขึ้นกาย เวทนา จิต ธรรม จิตมันสงบหรือไม่สงบ จิตมีสมาธิหรือไม่มีสมาธิ

หลวงปู่มั่นจะถามทุกวันว่า “จิตเป็นอย่างไร?”

แต่ถ้ามันวางเฉย มันปล่อยปละละเลย มันไม่มีอำนาจาสนา มันนั่งสัปหงกโง่งง นั่งหลับ นั่งตกภวังค์ นี่ถ้ามันเป็นมิจฉา ถ้ามันรู้มันเห็นอะไรมันก็ส่งออก เวลาส่งออกไปนะ มันจะเห็นนุ่นเห็นนี่

เห็นอะไร เห็นทำไม มันเป็นเรื่องไร้สาระสิ้นดีสำหรับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่ท่านก็ต้องผ่านมาก่อนแล้วเหมือนกัน

เราศึกษามาขนาดไหนมันอยู่ภายนอกนะ มันเป็นทฤษฎี รู้อยู่เต็มหัวอก ศึกษาว่ากลัวมันจะผิดพลาด นั่นเป็นเรื่องภายนอก แต่เวลาเราทำความสงบมันเรื่องภายใน มันเป็นเรื่องหัวใจของเรา มันจะควบคุมได้ก็สติสัมปชัญญะเท่านั้น แล้วสติสัมปชัญญะมันจะทันไหม แม้แต่อารมณ์ยังพ่ายแพ้มัน

อารมณ์มันคิดไง มันจินตนาการไง มันต้องการไง มันคิดของมัน คิดเอาแต่สะดวก เอาแต่สบาย เอาแต่ความเห็นของตน ปฏิบัติแล้วต้องมีความสุขไง แล้วปฏิบัติไปแล้วก็ว่างเฉยใจ เพราะอันนั้นมันคือกิเลส

แล้วเวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ว่าวิปัสสนา พระกรรมฐาน

กิเลสมันแก่งตาย เอ็งเอาอะไรไปเห็นมัน เพราะไม่รู้ไม่เห็นนี่ไง มันถึงไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันไง มันเลยแข่งหน้าแข่งหลัง มันแข่งหน้าแข่งหลังว่า พวกเราไม่ต้องมีอะไรก็ได้ พวกเราไม่ต้องมีอะไรก็ได้ เรามีแต่สัญญาอารมณ์ มีแต่การแข่งหน้าแข่งหลัง อยากจะเป็นผู้รู้ อยากจะเป็นผู้สอน

สอนตนเองยังไม่ได้ สอนตนเองยังไม่เป็น จะไปสอนใคร

สอนไม่ได้เพราะมันไม่รู้ ไม่รู้พูดออกมามันก็เลยกลายเป็นอวิชชาทั้งนั้น เป็นกิเลสล้วนๆ ไม่มีอะไรเป็นจริงสักอัน

ถ้าเอาจริงนะ ครูบาอาจารย์ของเราไง ถ้าพยายามทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ใจสงบมันจะเป็นความปกติสุข คนเราจะทำงาน จิตใจมันต้องอิ่มเต็ม มันต้องมีความปกติสุขมันถึงจะทำงานในพุทธะ

เพราะเวลาจิตมันสงบไป ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มีความสงบสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระบับมีความสุขมาก สุขจนติดละ นี่โดยข้อเท็จจริงมันก็ติดของมันอยู่แล้ว ติดเพราะอะไร ติดเพราะทุกคนมีกิเลสใจ ทุกคนไม่รู้ สิ่งที่ไม่รู้เราจะเดินหน้าไปอย่างไร

ครูบาอาจารย์ของเราที่ดั่งาม เห็นไหม ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วฝึกหัดใช้สติปัญญา ฝึกหัดใช้สติปัญญา จิตสงบแล้วนุ่มไป ถ้านุ่มไป การขุดคุ้ยและค้นคว้า

กิเลส ไม่มีกิเลสที่ไหนจะให้เราพิจารณา ไม่มีกิเลสที่ไหนจะเข้ามาเผชิญหน้ากับความจริง ในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันมีแต่อยู่ให้รำताให้รำ กิเลสมีแต่ทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ กิเลสมันมีแต่ขัดแย้งขัดตา ทั้งๆ ที่ทำสมาธิกว่าจะเป็นสมาธิได้ เราต้องลงทุนลงแรงขนาดไหน

ปุณฺณคนหนาทำสมาธิได้แสนยาก มันทำนะ มันเป็นภวังค์ จิตมันส่งออก จิตมันลุ่มลุก คลุกคลาน แล้วทำแล้วจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้ มันเป็นปัญหาไปทั้งนั้นนะ มันเป็นปัญหา นี่ก็ เพราะว่าอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล เราจะมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนก็วางไว้เป็น เรื่องของอำนาจวาสนา อำนาจวาสนามันจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นถ้าขณะที่เราจะฝึกหัด เราจะนั่งสมาธิ ภาวนาอยู่ นี่คือการเพิ่มอำนาจวาสนาให้กับจิตของตน

การเพิ่มอำนาจวาสนาให้กับจิตของตน เพราะการปฏิบัติบูชา นี่คือองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งพระอานนท์ไว้เลย ให้ปฏิบัติบูชาเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเถิด อย่างบูชาด้วยอามิส สิ้นจ่าง อย่างบูชาด้วยสิ่งใดๆ เลย ให้ปฏิบัติบูชาเถิด

ที่นี้ปฏิบัติบูชา มันก็มีกิริยาเราเท่านั้น ถ้าเราปฏิบัติบูชา เวลาปฏิบัติบูชา มี สติสัมปชัญญะเท่าทันกับอารมณ์ความรู้สึกของตน ถ้าเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตน ถ้าเป็น ความเพียรชอบ เป็นความชอบธรรม มันต้องสงบระงับเป็นข้อเท็จจริง

แล้วถ้าข้อเท็จจริงมันจะมากจะน้อยขนาดไหน มันจะออกไปข้างนอก เราไม่เอา จะรู้เห็น สิ่งใด เราไม่ต้องการ แล้วมันจะนั่งหลับ ระวางไว้ ถ้ามันหลับ มันตกภวังค์แล้ว มันจะตกอยู่อย่างนั้น แล้วการตกภวังค์แล้วมันจะตกให้มากขึ้น ตกจนนั่งทั้งคืนตลอดรุ่งก็ได้ เราเห็นมาแล้ว ผู้ที่นั่งตลอด รุ่งๆ นั่งหลับทั้งคืนเลย เห็นมาเยอะแล้ว

เพราะเขาฟังมาไง แล้วกิเลสมันวางเฉยไง แล้วก็บอกครูบาอาจารย์ท่านนั่งตลอดรุ่ง เราก็ นั่งตลอดรุ่งได้ แต่มันก็ตลอดรุ่งด้วยสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรมของครูบาอาจารย์ของเรา

นั่งตลอดรุ่งโดยพิธีกรรม โดยทิวฐิมานะ โดยกิเลสแก่งตาย กิเลสมันตายไปหมดแล้ว นั่ง ตลอดรุ่งก็ได้ ทำสิ่งใดก็ได้

ใครทำอะไรก็ได้ แต่เป็นสัมมาทิฐิหรือมิจฉาทิฐิ ทำชอบหรือทำโดยกิเลสแก่งตาย

เพราะกิเลสมันแก่งตายเป็น มันถึงว่า นั่งตลอดรุ่งก็ได้ ทำสิ่งใดก็ได้ ไม่เห็นมีอะไรเลย

ก็กิเลสมันแก่งตาย

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา การขุดคู้และคันคว่ำ การเห็นกิเลส เห็นสติปัฏฐาน ๔ กา
ยานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา ธรรมานุปัสสนา นุปัสสนา วิปัสสนาอย่างไร ถ้ามันรู้
มันเห็นไง ไม่ใช่กิเลสมันแก่งตาย

กิเลสแก่งตายนะ จินตนาการได้เลย จินตนาการอะไรก็ได้ แล้วจินตนาการออกไปแล้ว ผู้
พูดก็ไม่ว่า แต่พูดธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถ้ามีการเรียนภาคปริยัติ
มายังพูดได้เป็นต่อยหอยเลย แต่คำพูดนั้นไม่มีน้ำหนัก

เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นภาคปริยัติเทศนาว่าการนะ โอโฮ! พุคมันละเอียดย
ลึกซึ้งทั้งนั้นนะ แต่มันลอยลม มันผิวเผินนะ

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านเน้นย้ำนะ ท่านเน้นย้ำหวัทกิเลส ท่าน
เน้นย้ำลงสู่หัวใจ แล้วครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดปฏิบัติเพชรน้ำหนึ่งๆ อยู่กับหลวงปู่มั่นมา

มันมีหลากหลาย ผู้ที่เข้าไปใหม่ทำสมาธิไม่ได้ ทำสมาธิไม่เป็น ท่านก็ให้ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้า
ได้สมาธิแล้วนะ ผู้ที่อยู่ขั้นที่ ๑ เวลาจิตโน้มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง แล้วก็ถ้าฝึกหัด
ปฏิบัติแล้วได้ขั้นที่ ๑ ท่านก็รอเวลาที่หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการขึ้นมา ผู้ที่ได้ขั้นที่ ๒ ก็รอเป็น
ชั้นเป็นตอนขึ้นมา

ครูบาอาจารย์ที่พึ่งเทศน์หลวงปู่มั่นท่านบอกเลย หลวงปู่มั่นเวลาเทศนาว่าการเหมือน
เครื่องบิน เวลาแท็กซี่แล้วเวลามันจะขึ้น พอขึ้นแล้วก็ขึ้นสูงไปๆ บุคคล ๔ คู่ใจ แต่ละคู่ แต่ละชั้น แต่
ละตอน ทำอย่างไร

นี่เหมือนกัน เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทำความถูกต้องชอบธรรมให้เป็นสัมมาสมาธิ
สัมมาสมาธิแล้วถ้าน้อมไปสู่เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง การโน้มไป การขุดคู้และ
คันคว่ำ ขุดคู้คันคว่ำ เห็นกายเห็นอย่างไร

ถ้าเป็นกิเลสมันแก่งตายนะ มันก็บอกมันพิจารณากายเห็นกาย เห็นกายโดยวิปัสสนิก มันก็มันเห็นของมัน มันเทียบเคียงขึ้นมา คือพิจารณาการประพฤติปฏิบัติ ว่าจะจัดรูปแบบในการปฏิบัติ ให้มันสมบูรณ์แบบของมัน ถ้าสมบูรณ์แบบของมัน ก็เหมือนเรา เห็นไหม

สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาถ้าเขาศึกษาของเขาตามระบบของเขา เขาสอบผ่านของเขา เขาจบ มีการศึกษานั้น เราไปสถาบันการศึกษานั้นแล้วก็เดินผ่านไป พอผ่านไปแล้วเราบอกว่าเราจบสถาบันการศึกษา มันจะจบมาได้ยังไง มันไม่ได้ศึกษา มันไม่ได้มีการกระทำ มันผ่านไปเฉยๆ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาวิปัสสนาๆ กิเลสมันแก่งตาย มันก็ผ่านไปเฉยๆ มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันใด พอไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันก็ไม่มีความจริงในข้อเท็จจริงในใจของตน ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงในใจของตน มันจะรู้ได้อย่างไรว่าสัมมาสมาธิเป็นอย่างไร เพราะอะไร

เพราะมันวางเฉยไง มันก็มีมิจฉาสมาธิไง มันก็เป็นภวังค์ไง แล้วถ้าทำไปแล้วมันก็ถูกลู่ถูก มันจะมีความสงบระงับบ้าง มันก็ส่งออกไป มันส่งออกไป มันจะมีความสงบสุขอย่างไร

ปฏิบัติไปแล้วเรารู้ร้อน ทุกข์ใจ ไม่รู้ไม่เห็นขึ้นมาก็ไม่ใช่เป็นการปฏิบัติ การปฏิบัติก็ต้องมีความรู้ความเห็น ความรู้ความเห็นก็วางเฉยมันซะ พอวางเฉยไปแล้วมันก็ส่งออกไป เต็มมันก็รู้ก็เห็น

รู้เห็นโดยกิเลสไง แล้วรู้เห็นโดยกิเลส กิเลสมันพาไปอึลุ่มอึลุ่มแฉกนะ แล้วจะเอาจริงเอางี้ จะค้นคว้าขึ้นมา มันแก่งตายไง มันตายว่านี่เป็นธรรม รู้เห็นนี่บรรลुธรรม ธรรมทั้งนั้นนะ ธรรมโดยกิเลส

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการ ให้ทำความสงบของใจ เพราะการทำความสงบของใจ จากโลกียะ จากกิเลสมันวางเฉย มันแก่งตาย มันสร้างอารมณ์ความรู้สึกของมันไปเรื่อยแปด นี่มันเป็นเรื่องของกิเลส เรื่องการให้กิเลสมันบีบบีบสัฟ

เราจะเอาจริงเอางี้ของเราขึ้นมา เวลาการฝึกหัดปฏิบัติมันต้องฝึกหัดตั้งสติ ตั้งสติแล้วพยายามทำความสงบของใจให้ได้ เอาความสงบของใจของตนก่อน เพราะถ้าใจสงบแล้ว ถ้ามีอำนาจวาสนา มีครูบาอาจารย์นะ ท่านให้ชู้ดคู้ยและค้นคว้า

การเห็นสติปัฏฐาน ๔ การเห็นกิเลส มันเป็นผลงานชั้นเยี่ยม ถ้าเป็นผลงานชั้นเยี่ยม แล้วผลงานนั้นเราจะดูแลและรักษาอย่างไร ขนาดทำสมาธิยังต้องชำนาญในวิธี ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติท่านห่วงใยตรงนี้เป็นที่สุด

ห่วงใยตรงนี้เป็นที่สุด หมายความว่า เราจะต้องมีเงินสดอยู่ตลอดเวลา เรามีเงินสด เราจะใช้จ่ายของเราได้ตลอดเวลา เราจะมีเงินสดได้ เราจะต้องมีการกระทำ กระทำขึ้นมาเป็น สัมมาอาชีวะว่าเราถึงจะมีเงินสดขึ้นมา

ฉะนั้น การที่ทำหัวใจให้เป็นสัมมาสมาธิ ให้มีกำลัง มันต้องชำนาญในวิธี ชำนาญในวิธี ถ้ามีการกระทำ จิตสงบแล้วพยายามฝึกหัดคั่นคว้าน้อมไปให้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม การเห็น การขุดคุ้ยและการคั่นคว่ำ ถ้ามันเห็นตามข้อเท็จจริง มันสะท้อนกิเลส

การขุดคุ้ยและคั่นคว่ำหากิเลสเป็นงานประเภทหนึ่ง พอคั่นคว่ำเห็น ได้พบกิเลสแล้ว เห็นไหม ไม่ใช่กิเลสมันแก้ตาย

“กิเลสมันไม่มี มันสิ้นไปหมดแล้ว เริ่มต้นก็วางเฉย เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติมันก็แก้ตาย มันตายไปแล้ว ก็มันไม่มี เราบรรลुธรรม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม เดินไปชนมันเลย ธรรมะเป็นของเรา ขอบปึงเอาได้ตามความพอใจ”

กิเลสหลอกทั้งนั้นนะ

แต่ครูบาอาจารย์ของเรานะ เวลาจิตสงบแล้ว จิตเป็นอย่างไร จิตมีกำลังหรือไม่ จิตไม่มีกำลังก็กลับไปพุทโธ จิตไม่มีกำลังก็พยายามใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้จิตมันสงบสุข จิตสงบสุข แล้วติดสมาธิ หรือสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ มันเป็นข้อเท็จจริง

ถ้าไม่มีสมาธิเลยนะ มันก็เป็นกิเลสวางเฉย กิเลสแก้ตาย แล้วมันก็แข่งหน้าแข่งหลัง มันก็สร้างภาพ พูดยเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ฉะนั้น พูดยเหมือนกัน ทำเหมือนกัน นั่นเป็นคำพูด นั่นเป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่ใช่เป็นข้อเท็จจริง มันถึงไม่เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ

สันทิฏฐิโก รู้แจ้งในใจของตน รู้แจ้งในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่
มั่นท่านถึงอธิบาย ถึงได้คุ้มครองดูแล

เริ่มต้นสตาร์ทอย่างไร

สตาร์ทจากการทำความเข้าใจนี้ ไม่ต้องไปกังวล ไม่ต้องไปว่าเราจะต้องได้ทรัพย์สินสมบัติ
เราต้องได้ธรรมะ เราจะได้สิ่งใดมากมายมหาศาล เอาไว้ก่อน เอาความสงบของใจเราก่อน เอา
ความเป็นตัวตนของตนก่อน อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ถ้าตนยังทำความเข้าใจของตนไม่ได้ ใครจะให้ที่พึ่งล่ะ เพราะเรายังหาตัวตนของเราไม่ได้
เรายังหาสมาธิของเราไม่เป็น สิ่งที่ทำๆ มันเป็นภวังค์ มันเป็นมิจจา มันจะเป็น อตฺตา หิ อตฺตโน นา
โถ ตรงไหนล่ะ มันเป็นการที่กิเลสมันซัดแล้วมันขย้ำเอานะนะ แล้วกิเลสมันพาอึล้วยฉุยแตก
ออกไปข้างนอกอีกต่างหาก ยังไม่รู้สำนึกตัว ยังไม่สำนึกตัว ไม่รู้จักตัว เพราะไม่มีตัวตน

ถ้าทำความเข้าใจเข้ามาๆ หลวงปู่มั่นจะถาม จิตเป็นอย่างไร

ตัวตนเกิด จิตก็คือตัวตนของเราไง ก็เป็นสัมมาสมาธิไง ก็เราเห็นว่ามันมีความสงบใจ มี
สติสัมปชัญญะรู้อยู่นี่ไง แล้วรู้อยู่นี่ เดี่ยวมันก็คลายออก แล้วคลายออกทำอะไร คลายออกเราก็
ต้องมีสติสัมปชัญญะควบคุมดูแลให้มันดีขึ้นมาไง ถ้ามันดีขึ้นมามันก็มีความสุขใจ สุขอื่นใด
เท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วติดใหม่

ถ้ามันมีความสุข เดี่ยวมันก็จะทุกข์เพราะมันเสื่อม จิตเสื่อมๆ นี่แหละ จิตเสื่อมเป็นพื้นฐาน
เป็นข้อเท็จจริง ธรรมชาติของมัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็น
ธรรมดา สรรพในสิ่งโลกนี้เป็นอนิจจัง พร้อมกับสัมมาสมาธิ สมาธิมันก็เป็นอนิจจัง เป็นสมมุติ
อันหนึ่ง

สมาธิเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต จิตคงที่ของมันเพราะมีธาตุรู้ จิตมีกิเลสค้นหาความทะยาน
อยากถึงมีความคิดตลอดเวลา เพราะกิเลสมันไปกว้านเอาความทุกข์ความยากมาใส่จิตของตน

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เพราะมันทำชั่วทำหยาบ มันก็มีความทุกข์ของมัน ทำคุณงามความดีๆ มันก็ได้บุญกุศลของมัน นี่มันโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว

นี่ไง ฉะนั้น สมาธิเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต จิตไม่เคยตาย ถ้าจิต สมาธิ เป็นอันเดียวกัน เวลาสมาธิเสื่อม จิตมันก็ต้องเสื่อมไปด้วยสิ เวลาสมาธิถ้ามันดีขึ้น มันสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วมันดีขึ้น แล้วจิตไปไหนล่ะ

จิตก็มีอริชาไนว อริชาตอยู่ทีฐิติจิตัง อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนนั้นัง จิตดวงนั้นัง ขุดคุ้ยค้นคว้าไง สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนากรรมฐาน

สมถกรรมฐานก็ไม่มีพื้นฐานโดยเป็นสัมมาสมาธิ เป็นวางเฉย เป็นการวางเฉย เป็นเรื่องภวังค์ ถ้าจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา กิเลสมันก็แก้สังขาร กิเลสตายแล้ว กิเลสไม่มี ไม่มีเพราะไม่รู้ไม่เห็น

แต่ถ้าเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม จิตเป็นอย่างไร มันเสื่อมไปแล้วก็ฟื้นฟูมันขึ้นมา ฟื้นฟูแล้วนอนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ หรือไม่ ถ้าไม่เห็น ขุดคุ้ยและค้นคว้า มันเป็นงานประเภทหนึ่งเลยล่ะ

เพราะเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไป คู่มือ ๑ คู่มือ ๒ คู่มือ ๓ เดียวนะ คู่มือ ๒ คู่มือ ๓ มันยิ่งลึกลับซับซ้อนกว่านี้ จะขุดคุ้ยค้นคว้าได้อย่างไร ถ้าไม่ขุดไม่ค้นคว้าขึ้นมา ทำไมครูบาอาจารย์ท่านติดสมาธิ ๕ ปี ทำไมครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติถึงคู่มือ ๓ ท่านถึงไปต่อไม่ได้ ทำไมต้องไปหาหลวงปู่มัน ทำไมถึงต้องชวนขวายเป็น ต้องค้นคว้า มันเป็นขั้นเป็นตอนได้อย่างไร ก็นี่ไง ก็การขุดคุ้ยและค้นคว้า

ถ้าขุดคุ้ยค้นคว้า ถ้าเห็น ถ้าจับต้องได้ มันเป็นกิเลส กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสอยู่ที่ฐิติจิต กิเลสอยู่ที่จิตของสัตว์โลกที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งมีชีวิตทั้งหมดมีพญามาร มีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน แล้วเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมีแต่ว่าสร้างคุณงามความดีหรือกิเลสมีกำลัง ก็สร้างบาปอกุศล ตกนรกอเวจี ไปอยู่เทวดา อินทร์ พรหม อยู่บุญและบาป นี่เป็นอามิสใจ แล้วชาวพุทธก็ทำอยู่อย่างนี้

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา หลวงปู่มั่นท่านมาฝึกหัดของท่าน ท่านจะเอาความจริงของท่าน แล้วความจริงของท่านในหัวใจของท่านจนกิเลสสิ้นไป แล้วคอยอบรมบ่มเพาะ อบรมบ่มเพาะอะไร อบรมบ่มเพาะธรรมทายาท ธรรมทายาทให้มีสักขีพยานๆ ใครประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น มีหนึ่งเดียวเท่านั้นเพราะ ศีล สมาธิ ปัญญา

เวลากลับขึ้นสู่วิปัสสนาๆ มันหุดคู้คันคว้าแล้วมันเห็นของมัน ถ้าเห็นของมัน มันเห็นกิเลสนะ มันรู้จักกิเลสด้วย

กิเลสคืออะไร

กิเลสคือต้นหาความทะยานอยาก ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ ทุกข์มันเป็นวิบากนะ มันเป็นวิบากเกิดจากต้นหาความทะยานอยาก เกิดจากสมุทัย เพราะมันไม่มีสิ่งใดสนใจพอใจ แล้วสมความปรารถนา ไม่มี เพราะมันมีอยากได้ มีผลักดัน อยู่เฉยๆ กิเลสทั้งนั้น แล้วพอกิเลสทั้งนั้นมันมีสิ่งใดเกิดขึ้นล่ะ เพราะมันเป็นเหตุใช่ไหม มันก็ให้ความทุกข์ใจ

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แล้วเอ็งจับทุกข์ได้ไหม จับไม่ได้ แต่ทุกข์เกือบตาย ทุกข์เกือบตายเพราะอะไร เพราะกิเลสมันแก้สงสัยตาย กิเลสมันแก้สงสัยตายก็ไม่มีกิเลสใจ

ไม่มีกิเลส ทำไมไม่มึงทุกข์ล่ะ

“มันไม่ทุกข์ ตอนนี้จะแสดงธรรม มันว่าง อารมณ์มันดี”

ดีเพราะเอ็งจะเอาหน้า ดีเพราะเอ็งปลื้มปลั่งน ดีเพราะเอ็งไม่รู้ความเป็นจริง

ถ้าความเป็นจริงๆ ทุกข์ จับมันให้ได้

ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ ทนที่ว่าเขาไม่ยกย่องสรรเสริญเรา ทนที่ว่าเขาไม่รู้จักรเรา ทนอยู่ไม่ได้ นั่นคืออะไร อยากได้ อยากเป็น แต่มันอยากได้ อยากเป็น สมุทัยทั้งนั้นนะ แล้วมันสร้างอะไร สร้างความเป็นอยู่โดยปกติไม่ได้ ต้องแสวงหาสิ่งที่กิเลสมันต้องการ แล้วใครเป็นคนกระทำล่ะ

เหตุเห็นใหม่ เพราะเอ็งจับทุกขไม่ได้ไง เอ็งไม่รู้จักใจ ทุกข เหตุให้ทุกข ทุกข์ดับ ขณะ นิโรธ เป็นอย่างไร

มันจะเป็นไปได้ มันเป็นไปได้ต้องมรรค ๘ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เราทำสมาธิด้วยความชอบธรรมหรือไม่ ถ้ามันไม่ชอบธรรมมันก็เป็นมิจฉา เพราะมันขาดความชอบธรรม ขาดความชอบธรรม ถ้าหลงระเหิงมันก็เป็นภวังค์ มันก็นั่งหลับ มันก็ส่งออก

เพราะธรรมชาติของจิตใจ จิตมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว แล้วมันมีกิเลสของมันโดยธรรมชาติอยู่แล้ว แล้วที่เรามาฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา เรายังเหลวไหล ไหลตาม แล้วมันจะมีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัตินั้น

ถ้าปฏิบัติ ปฏิบัติโดยสัมมาทิฐิ โดยความถูกต้องชอบธรรม พยายามทำความสงบของใจ เข้ามาให้เป็นสัมมาทิฐิ ให้เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือมีสติ สมาธิ อธิปนาสมาธิ ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น

ฟังสิ จิตล้วนๆ ที่ไม่พาดพิงอะไรเลยมันเป็นอย่างไร ถ้าทำสมาธิเป็น พุดมา

ไม่มี แม้แต่พระกรรมฐานยังทำไม่ได้เลย

ครูบาอาจารย์ยืนยันไว้ตลอด ฉะนั้น เวลาอธิปนาสมาธิคือรวมใหญ่ คือจิตมันสักแต่ว่าปรากฏ ขณิกะมันเป็นความสงบสุขมันก็รู้ของมันนะ รู้ของมันว่ามีความสงบสุข แต่ดูแลรักษายาก

ฝึกหัดให้มากขึ้น ทำให้มีความชำนาญขึ้น อุปจาระ มันสงบมากขึ้น แต่ยังรับรู้ได้อยู่ การรับรู้แบบนี้มันไม่สิ้นกระแสความ เพราะการรับรู้มันจะพาออกนอก ฉะนั้น ออกนอกแล้วเราถึงไม่เห็นกิเลส ถึงชุดคู้คั่นคว่ำไม่ได้ แล้วจะเริ่มตันอย่างไร

ฉะนั้น พยายามพุทโธๆ หรืออานาปานสติ เวลามันจะเข้าสู่อธิปนาะ พุทโธหานี้แหละ ถึงเข้าสู่อธิปนา พุทโธหานี้ ลมหายใจ ชัดเจนของมัน เราพุทโธๆ หรือกำหนดลมหายใจชัดเจนๆ ถ้ามันไม่เข้าสู่อธิปนาคือไม่สิ้นกระแส จิตมันยังเห็นนะ ลมหายใจมันเป็นลำแสง เป็นลำแสงเลย หายใจสั้นหายใจยาวรู้เห็นทั้งนั้น แต่จิตมันไม่เข้า เวลาจิตมันจะเข้านะ แสงนั้นจะดับไป ทุกอย่าง

จะดับไป แต่สติสัมปชัญญะสมบูรณ์แบบ สักแต่ว่าปรากฏ มันจะมีกำลังขึ้น แล้วเวลาจะมีกำลังขึ้น เวลามันจะคลายออกมา

มันไม่รับรู้ละ เวลาจิตสงบรวมใหญ่ สักแต่ว่าปรากฏ ภายกับใจอยู่ด้วยกัน ร่างกายไม่มี ใจล้วนๆ นามธรรมทั้งสิ้น เวลาเข้าสมาบัติ เวลาเนวสัญญานาสัญญายตนะ

มีพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลเข้าสมาบัติ ๗ วัน ไปอยู่ในกองฟาง แล้วเมียของกษัตริย์ในสมัยพุทธกาลลงมาอาบน้ำ อาบน้ำแล้วเวลาขึ้นจากน้ำมันหนาว ก็จุดไฟผิงไฟ เผาอย่างไร พอเผาไป พอฟางมันหมด โอ้! เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้านั่งอยู่กลางกองฟาง ไฟเผาไม่ได้ ไม่มีสิ่งใดกระทบกระทั่งกับอุปปนาสมาธินี้ได้

แต่เพราะด้วยความกลัวโทษภัย เพราะเป็นอาจารย์ของกษัตริย์ เทียวไปหาไม้หาฟืนมาสูมมาเผาเพราะจะทำลายหลักฐาน ทำอย่างไรก็ไม่ไหม้ ถึงที่สุดแล้วยอมจำนน เวลาพระปัจเจกพุทธเจ้าออกจากสมาบัติ ปกติ นี่เวลาสักแต่ว่าปรากฏ

ถ้าจิตมันกำหนด กำหนดลมหายใจ กำหนดพุทโธๆ พุทโธละเอียดเข้าไป ไม่ใช่พุทโธหาย โดยการลืม ไม่ใช่พุทโธหายโดยไม่สนใจ ไม่ใช่พุทโธหายโดยการวางเฉย ไม่ใช่พุทโธหายโดยกิเลส มันตาย มันแก้ตาย เป็นมิจฉาทั้งนั้น เป็นการฝึกหัดปฏิบัติลงทางทั้งนั้น เป็นการปฏิบัติขึ้นมา นี่ไง อยากให้เขาเชิดชู อยากจะให้เขารับรู้

อยากให้เขา...แล้วตัวเราละ

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันขณิกสมาธิ อุปปจารสมาธิ แต่มันยังขุดคุ้ยและค้นคว้าหาไม่ได้ เราก็ทำของเราต่อเนื่องขึ้นไป ถ้าต่อเนื่องขึ้นไปมันสักแต่ว่าปรากฏ นี่จิตล้วนๆ อุปปนาสมาธิ รวมใหญ่ ตรงนี้ใช้ปัญญาไม่ได้เพราะมันไม่กระทบใจ มันไม่เสวย จิตเป็นหนึ่งไม่พาดพิงอารมณ์

อุปจาระมันพาดพิงไป พาดพิงอารมณ์ เพราะวิปัสสนา มันต้องวิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมก็อารมณ์นั้นไง เป็นธรรมเพราะจิตเป็นสัมมาสมาธิ แต่เป็นสัมมาสมาธิก็ไม่รู้ก็ไม่เห็น

นี่สติปัฏฐาน ๔ จริงๆ สติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา สติปัฏฐาน ๔ แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไฉ่ ในวงกรรมฐานไฉ่

ถ้าเขาเห็นกาย เขาเห็นกายด้วยสัมมาสมาธิ ถ้ามันเห็นกาย เห็นไหม มันเห็นของมัน มันจะเห็นกิเลส แล้วเห็นกิเลสแล้ววิปัสสนาอย่างไร วิปัสสนาเป็นหรือไม่เป็น ถ้าไม่เป็น มันก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าไม่เป็นมันไม่รู้ ถ้าไม่รู้ก็ไปหาหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นก็บอกเลย ถ้าจิตสงบแล้วก็พิจารณามันสิ ถ้าพิจารณาไม่ได้ก็กลับมาที่ความสงบอันนั้น รักษาจิตให้มันเป็นสิ

ถ้าจิตมันไม่เป็น ทำอย่างไร

ถ้าแล้วทำแล้วให้มันเป็นข้อเท็จจริงนั้น ถ้ามันข้อเท็จจริง ถ้ามันพิจารณาไปแล้ว ถ้ามันปล่อย ปล่อยมันของชั่วคราวๆ ถ้าชั่วคราว มันทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ถ้ามรรคสามัคคี คำว่า “มรรคสามัคคี” มันต้องสมดุลพอดีของมัน ถ้าการสมดุลพอดี เห็นไหม

ถ้าทำโดยข้อเท็จจริงเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะเห็นกิเลส มันรู้จักกิเลส แล้วถ้ามันพิจารณาไปแล้วมันปล่อยวางๆ ปล่อยวางก็ของชั่วคราวเท่านั้น ของชั่วคราวคือการพิจารณาเริ่มต้นมันยังไม่สมบูรณ์แบบของมัน มันก็ปล่อยของมัน แต่ปล่อยแล้วมันไม่สิ้นกระแสความ กิเลสมันไม่สมุจเฉตปหาน คือมันไม่มีขณะนี้ไฉ่

“ทำไมต้องมีขณะ” เขาถามนะ “ทำไมต้องมีขณะ”

ขณะก็ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วตนว่าไม่รู้ขณะ ตนจะรู้ได้อย่างไรว่า กิเลสมันหลุด ตนไม่รู้จักขณะ มันจะรู้ได้อย่างไรว่ากิเลสมันตาย

แล้วทำไมต้องมีขณะละ

มีขณะ ก็ขณะที่มันทำได้เป็นขั้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เป็นหรือไม่เป็น ถ้าเป็นขั้นมา มันถึงจะเป็นข้อเท็จจริง เวลามันเป็นข้อเท็จจริงของมัน นี่เป็นขณะ มันคือนิโรธ นิโรธคือมันดับทุกข์

มันดับตรงไหนล่ะ

เวลามันดับๆ สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง กามราคะ ปฏิฆะขาดไป ขณะทั้งนั้น ขณะคู่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ นิโรธ ดับทุกข์ๆ ดับทุกข์โดยอริยสัจ ๔ เห็นใหม่ เวลาเป็นข้อเท็จจริงใจ

แล้วข้อเท็จจริงอย่างไร

สติ มหาสติ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ นิสิต คู่ที่ ๓ มหาสติ คู่ที่ ๔ ปัญญาญาณ ละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ถ้าไม่มีสติ มหาสติอย่างนั้น จะรู้เท่าทันสติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรมอย่างละเอียดไม่ได้

อย่างเริ่มต้น อย่างเริ่มต้นก็สมนุสสมบันกันอยู่นี่ ถ้าสมนุสสมบัน ถ้ามันรู้จริงเห็นจริงขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับผู้ประพฤติปฏิบัตินั้น

แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้นปฏิบัติตามความเป็นจริง มันเข้าไปแล้วนะ มันแว้งคว้าง แล้วเราจับต้องสิ่งใด ถ้าคนไม่เป็น แล้วจะทำอย่างไร? มันหันรีหันขวางทั้งนั้นนะ พยายามไปเถอะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดไป อยู่กับหลวงปู่มัน ออกไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาออกจากหลวงปู่มันมานั้นไปไม่ได้ เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมามันไปไม่พ้น ต้องกลับไปหาท่าน แล้วไปหาท่าน “อ้าว! มาแล้วหรือ แล้วมันเป็นอย่างไรว่ามา”

ก็รายงานผลเลย

ท่านบอก “ทำไมเอ็งโง่งอย่างนั้นล่ะ ทำไมเอ็งขาดสติอย่างนั้นล่ะ”

ก็มันอยู่แค่นี้ มันฟังทีเดียวจบเลยนะ จบคือว่ามันหลุดไปจากความสงสัย แล้วทำได้ อย่างนั้นจริงๆ เพราะเราเข้าไปแล้วมันแว้งคว้างไป แล้วจะทำอย่างไรล่ะ

พิจารณากาย พิจารณากายอย่างไร ก็พิจารณามาแล้ว แล้วกายมันคายหมดเลย มันวางหมดเลย

แล้ววางแล้วเป็นอย่างไรต่อ

ก็ยุ่งๆ อยู่นี่ไง

ตักคปทานเป็นอย่างนั้นนะ แต่เวลาขณะสมุจเฉทนะ ตั้งแขนขาด อตุตา หิ อตุตโน นาโก เป็นปัจจุตตัง เป็นสันตปิฎกโก สันตปิฎกโกคือรู้แจ้งในใจของตน นี่รู้แจ้งขึ้นมา ไม่ต้องมีใครบอกเลย ละ

แต่ขณะที่ไม่เป็น โอ้โฮ! หากคนบอก หากคนแก้ไข

แก้ไขอะไร เอ็งไม่มีให้แก้ไข เพราะวางเฉย กิเลสแก้ตาย แล้วกิเลสมันก็พอกพูน แล้วก็ปฏิบัติบูชากิเลส พุทธธรรมะแจ๋ๆๆ แต่เลือนลอย แล้วเดียวสับปลับ พุดแล้วไม่เหมือนเดิม พุดเลือนไปเรื่อย เพราะมันเป็นสัญญา

สันตปิฎกโก มึงถามเมื่อไหร่บอกมา ถามมาเลย เพราะมันตั้งแขนขาด กิเลสมันขาด เพราะอะไร เพราะนิโรธ ขณะคือนิโรธ คือดับทุกข์ มันอยู่ที่ใจใจ

พระอรหันต์หลงในอะไร

หลงในสมมุติบัญญัติ เพราะสมมุติบัญญัติมันเปลี่ยนทุกวัน จะชื่อใครเดี๋ยวก็เปลี่ยน สมมุติบัญญัติมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พระอรหันต์คลาดเคลื่อน

พระอรหันต์ไม่หลงในอะไร

อริยสัจอันนี้ ขณะ จะหลงได้อย่างไร มันเป็นที่ใจ ใจมันเป็น ใจมันรู้ แล้วรู้ด้วยว่าเป็น เมื่อไหร่ เป็นที่ไหน เป็นอย่างไร ไม่อย่างนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชักชวนญาณ ที่เนรัญชราไซ้ใหม่ ที่โคนต้นโพธิ์ ทำไมเป็นอย่างนั้นนะ ครูบาอาจารย์เป็นที่ไหน เป็นอย่างไร มันฝังใจทั้งนั้นนะ

หลงปุ่ขาวัง เวลาจะออกมาจากห้องขอด มันละล้าละลัง เห็นคุณเห็นประโยชน์ เห็นคุณของเขา เป็นที่ไหนมันฝังใจที่นั่น แล้วถ้าจริงแล้วมันฝังที่หัวใจต่างหาก แต่หัวใจไปฝึกฝนตรงนั้น

ขนาดสถานที่ เห็นไหม สัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ สัปปายะ ๔ ในพระพุทธศาสนา แล้วใจเราเป็นสัปปายะหรือไม่

กายเป็นสัปปายะ จิตต้องวิเวก จิตต้องเป็นสัปปายะ จิตต้องเป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม ผีกลตของเราขึ้นมา ทำเพื่อหัวใจของตนไง ให้มันถูกต้องชอบธรรม

ถ้าทำไปโดยกิเลส กิเลสมันแก่งตาย มันตายแล้ว ไม่มี สำเร็จเป็นพระอรหันต์ กิเลสมันแก่งตาย

แต่ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม ทำความสงบของใจเข้ามา จิตสงบแล้วขุดคุ้ยค้นคว้า “เห็นกิเลส” เห็นกิเลสจริงๆ เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิตของเรา

แล้วเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทุกข์เจียนตายแต่ไม่ตาย ทุกข์เถอะ ทุกข์บีบคั้นขนาดไหนไม่มีตาย เพราะจิตตกนรกอเวจีมันตายที่ไหน พ้นจากเวรจากกรรมขึ้นมามันถึงได้มาเกิด เกิดเป็นสัตว์ พ้นจากสัตว์มันเกิดเป็นมนุษย์ ทำคุณงามความดีไปเกิดเป็นเทวดา หมดเวรหมดกรรมก็ลงมาอีก เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เอ็งจะไปอย่างนี้ตลอดไปใช่ไหม เริ่มต้น ท่ามกลาง ไม่มีที่สิ้นสุด

การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริง สัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม ความเพียรชอบทำความเพียรชอบแล้วฝึกหัด เพราะกิเลสเท่านั้นบิดพลิ้วให้ความเพียรเราให้กิเลสมันครอบงำ ความเพียรชอบมันจะเข้าสู่ความชอบธรรม สัมมาสมาธิ ขุดคุ้ยค้นคว้า การขุดคุ้ยค้นคว้าเห็นกิเลส

กิเลสมันไม่มีตายหรอก กิเลสมันเห็นชัดๆ อยู่ แต่มันแก่งตาย พลิกแพลงเราปั่นป่วนไปเลย ยังหลงใหลไปว่ามันตายแล้ว

มันแก่งตาย ฟันมานะทุกข์เจียนตาย แต่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เห็นมัน รู้หนามัน เห็นตัวมัน ฆ่ามันๆ ด้วยขณะ ด้วยนิโรธเป็นขั้นเป็นตอนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอวัง